

İnsanlığın Hafızası Tarih - I

1. İçinde bulunduğumuz çağın gelişmişlik düzeyi, geçmişte yaşadığımız tecrübelerin bir ürünüdür. Geçmişin bu tecrübesini araştırarak ortaya koyan kişi de tarihtir.

Bu parçada tarihinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Belge ve bulgulara dayanması
B) Geçmiş ile bugün arasında bağ kurması
C) Diğer bilimlerle bilgi alışverişinde bulunması
D) Araştırmasını belirli bir yöntemle yapması
E) Millî kültürün oluşmasına katkı sağlaması

2. Leopold von Ranke, tarihi "Tarih, hakikatte meydana gelmiş olaylarla ilgilidir. Gerçeğin ne olduğu belgelerde saklıdır ve gerçek ancak belgelerin eleştirisiyle ortaya çıkar. Belge yoksa tarih de yoktur." sözleriyle açıklamıştır.

Ranke'nin tarih için yaptığı bu açıklamada belgenin önemini vurgulamasında;

- I. güvenirlik,
II. bilimsellik,
III. nesnellik

kaygılarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

3. Tarihin konusu, zaman içinde yeryüzündeki insan faaliyetleri ve etkileri ile meydana gelen değişimler sonucunda ortaya çıkan gelişmelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin doğrudan tarih biliminin konusuna girmesi beklenebilir?

- A) Jeolojik olaylar
B) Sulama kanalları
C) Şehirler
D) Ekonomik faaliyetler
E) Devletler arası yazışmalar

4. • Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmesi
• Sömürge rekabetinin artması
• I. Dünya Savaşı'nın başlaması

Serhat Öğretmen tarih dersinde tahtaya yukarıdaki notları aldıktan sonra öğrencilerine bunlar arasındaki ilişkinin zincirin halkaları gibi birbirine bağlı olduğunu ve kesinlikle koparılamayacağını açıklamıştır.

Serhat Öğretmen, bu anlatımı ve örnekleriyle tarihin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamaya çalışmıştır?

- A) Belgelere dayalı bir bilim olmasını
B) Olay ve olgular arasında neden-sonuç bağının kurulmasını
C) Deney ve gözlem yapılamamasını
D) Elde edilen bilgilerde genelleme yapılamamasını
E) İnsan faaliyetlerinin sonucunda ortaya çıkmasını

5. Tarihî gelişmelerin ortaya çıkışını ifade eden olay ve olgu kavramları düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi tarihî olaya örnek gösterilebilir?

- A) Türkiye Cumhuriyeti'nin modernleşmesi
- B) Anadolu'nun Türkleşmesi
- C) Türkler arasında İslamiyet'in yayılması
- D) İstanbul'un fethedilmesi
- E) Millî devletlerin yaygınlaşması

6. Tarihin konusu insan faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan siyasi, ekonomik, askerî, sosyal, kültürel, dinî ve mimari alanlardaki gelişmelerdir.

Buna göre aşağıdaki insan faaliyetlerinden hangisinin meydana geldiği alan diğerlerinden farklıdır?

- A) Malazgirt Savaşı
- B) Millî Mücadele
- C) Kavimler Göçü
- D) Yüzyıl Savaşları
- E) İstanbul'un Fethi

7. Tarihî olayı, olgudan ayıran özellikler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Başlangıcı ve bitişinin belli olması
- B) İnsan faaliyetleri sonucunda ortaya çıkması
- C) Yer ve zamanın belirtilmesi
- D) Biricik ve kendine özgü olması
- E) Kısa süreli gelişmeler olması

8. Tarihinin araştırmasında kaynak kullanımına önem vermesinde aşağıdaki gerekçelerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Çok satan bir eser yazmak
- B) Ünlü bir insan olmak
- C) İnanılır ve objektif olmak
- D) Yayınlarına eserini bastırmak
- E) Kitabın sayfa sayısını artırmak

9. Kök Türk Devleti konulu ödev hazırlayan Ayfer, ödevinin sonuna kaynakça olarak;

- I. Kök Türk Kitabeleri'ni,
- II. kurganlardan çıkan kalıntıları,
- III. 9. sınıf ders kitabını,
- IV. Türkler Ansiklopedisi'ni,
- V. Kök Türkler hakkında bilgi veren Çin yıllıklarını eklemiştir.

Buna göre Ayfer'in ödevinde kullandığı kaynaklardan hangilerinin birinci el kaynak (ana kaynak) olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I, II ve IV
- C) I, II ve V
- D) II, III ve IV
- E) III, IV ve V

10. Aşağıdaki tarihe yardımcı bilim dallarından hangisinin olayların dönemlendirilmesinde ve aralarında neden-sonuç ilişkisinin kurulmasında tarih bilimine katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Arkeoloji
- B) Coğrafya
- C) Kronoloji
- D) Nüsmatik
- E) Filoloji

11. Tarihin diğer beşerî bilimler gibi insanı ve doğayı tek bir yönüyle ele almaması, tarihçiyi aşağıdakilerden hangisini yapmaya mecbur bırakmıştır?

- A) Diğer bilimlerden yardım almaya
- B) Birinci ve ikinci el kaynak kullanmaya
- C) Deney ve gözlem yapmaya
- D) Araştırmasını zaman, mekân ve konu olarak sınıflandırmaya
- E) Tarih biliminde eğitim ve öğretim sürecini uzatmaya

1. Türkiye Cumhuriyeti'nde kullanılan paralarla ilgili bir ödev hazırlamak isteyen Mehmet, aşağıdaki paraları bulmuştur.

Mehmet'in bulunduğu bu paraları ödevinde kullanırken tarihe katkıda bulunan;

- I. paleografya,
II. nümismatik,
III. antropoloji

bilimlerinin hangilerinden yardım alması gerekmektedir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

2. Ahmet Cevdet Paşa tarih için "Tarih bir olayın sadece filan tarihte olduğunu bilmek değil, geçmişte meydana gelen olayları değerlendirmek ve bu olaylardan ders almaktır." demiştir.

Ahmet Cevdet Paşa yaptığı bu tanımla tarihî gelişmeleri değerlendirirken aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamıştır?

- A) Her tarihî olay hakkında bilgi sahibi olunmasına
B) Tarihte yapılan hataların iyi analiz edilmesine
C) Araştırmaların belgelerle desteklenmesine
D) Olayların yaşandığı yerlerin incelenmesine
E) Araştırma sırasında diğer bilimlerden yararlanılmasına

3. Enver Paşa, Rusları abluka altına alabilmek için 20 Aralık 1914'te 150 000 kişilik bir Türk kuvvetine Sarıkamış-Ümraniye istikametinde taarruz emrini verdi. Bu taarruz 19 Ocak 1915'e kadar devam ettiyse de yüksek dağlar ve soğuk 90 000 askerinin şehit olmasına neden oldu.

Bu tarihî gelişmeyi inceleyen tarihçi ortaya çıkan sonuçları değerlendirirken aşağıdaki bilim dallarının hangisinden yararlanmalıdır?

- A) Coğrafya   B) Filoloji   C) Epigrafi
D) Heraldik   E) Diplomasi

4. Tarihin konusuna giren insan faaliyetleri ve insanı etkileyen gelişmeler olay ve olgu şeklinde meydana gelmektedir.

Buna göre tarihin konusuna giren aşağıdaki gelişmelerden hangisi olguya örnek gösterilebilir?

- A) Fransız İhtilali'nin gerçekleşmesi
B) I. Dünya Savaşı'nın başlaması
C) Ulusal egemenliğin yayılması
D) Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması
E) Kıbrıs'ın fethedilmesi

5. Tarih bilminde, fen bilimlerinde olduğu gibi deney ve gözlem yapılamamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarih eğitimi sırasında laboratuvar dersinin verilmemesi
B) Deney ve gözlem çalışmasının yapılmasına ihtiyaç duyulmaması
C) Deney ve gözlem yapmanın maliyetinin çok yüksek olması
D) Tarihçinin kütüphane ve arşiv bilgilerini kullanması
E) Tarihî olayların tekrarlanabilir gelişmeler olması

6. İbni Haldun, "Geçmişler, geleceğe suyun suya benzemesinden daha çok benzer." **sözünüle aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?**

- A) Tarihin geleceği inşa ettiğini
- B) Tarihî gelişmelerin insan faaliyeti olduğunu
- C) Tarihte insan ve doğa etkileşiminin olduğunu
- D) Yazının icadının tarih için önemli olduğunu
- E) Tarihi değerlendirmelerde objektif olunması gerektiğini

7. **Aşağıdakilerden hangisinin bir tarihçi tarafından araştırma yöntemi olarak kullanılması doğru değildir?**

- A) Kütüphanelerde araştırma yapmak
- B) Arşiv belgelerine ulaşmak
- C) Akademisyenlerin makalelerinden yararlanmak
- D) Araştırma sonuçlarından genelleme yapmak
- E) Arkeolojik kalıntılardan yararlanmak

8. Samet, günümüz Türk devletleri hakkında araştırma yaparken Türk devletlerinde konuşulan Türkçenin birbirinden farklı olduğunu görmüştür.

Buna göre Samet'in araştırması sırasında karşılaştığı bu farklılığın nedenini anlayabilmesi için yardım alması gereken bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paleografya
- B) Filoloji
- C) Meskûkât
- D) Antropoloji
- E) Etnografya

9. Tarih, doğa olaylarını inceleyen bir bilim değildir. Ancak doğa olayları insan faaliyetlerini etkilediğinde tarihin inceleme alanına girer. Bu sefer de tarihçi coğrafya bilimi hakkında yeterli uzmanlığa sahip olmadığı için coğrafya biliminden yardım alır.

Bu duruma bakılarak;

- I. tarihin konusunun insan olduğu,
- II. tarihin diğer bilimlerle ilişki içinde,
- III. tarihle ilgili araştırmaların yetersiz olduğu

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

10. Halil İnalçık, "Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir." demiştir.

Buna göre kaynaklara gitmenin ve kaynakları iyi tenkit etmenin tarihçiyeye;

- I. öznel olma,
- II. bilimsel olma,
- III. objektif olma

özelliklerinden hangilerini kazandırması beklendir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11. İbni Haldun "Çağların değişmesi ile millet ve toplumların tarih karşısındaki durumlarının da değişeceği gerçeğinin dikkatten kaçması, tarihi değerlendirirken karşılaştığımız hatalardır." demiştir.

Buna göre bir araştırmacının aşağıdakilerden hangisini yapması İbni Haldun'un vurguladığı hataya örnek gösterilebilir?

- A) Tarihî olayları kendinin içinde bulunduğu çağın düşüncesiyle yorumlaması
- B) Araştırma sırasında yazılı kaynaklardan yararlanmaması
- C) Araştırmasında kaynakça ve dipnot kullanmaması
- D) Tarihî olayların tek bir yönünü ele alarak incelemesi
- E) Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurması

1. Tarih biliminin insana kazandırdığı beceriler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Araştırma ve kanıt kullanma
- B) Kronolojik düşünme
- C) Deney ve gözlem yapma
- D) Değişimlere uyum sağlama
- E) Empati kurma

2. “Türk çocuğu, ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.”

Mustafa Kemal Atatürk’ün bu sözüne göre tarih öğrenmenin;

- I. geleceğin şekillendirilmesi,
- II. üretme ve çalışma azmi,
- III. zorluklarla başa çıkabilme

durumlarından hangilerine katkı sağlayacağı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Turgut Özal Dönemi’nde Türkiye’ye gelen Japon heyeti, çocuklarının eğitim hayatıyla ilgili “Biz çocuklarımızı okul öncesinde Hiroşima’ya, Nagazaki’ye götürür; bombalanmış bu bölgeler hakkında bilgilendirir, onlara buralarda bitkinin dahi yetişmediğini anlatırız ve onlara ‘Eğer sizler çalışmaz, sizden öncekileri geçmezseniz vatanınız işte böyle düşman tarafından bombalanır.’ deriz.” sözlerini söylemiştir.

Bu parçaya göre Japonlar, tarih biliminin aşağıdaki özelliklerinin hangisinden yararlanmıştı?

- A) Belge ve kanıtlara dayalı inceleme yapma
- B) Tarihsel olaylardan ders çıkarma
- C) Olayları yaşandığı döneme göre değerlendirme
- D) Tarihsel gelişmelerde genelleme yapmama
- E) Olaylarda yer ve zamanın özelliklerini dikkate alma

4. Aşağıdakilerden hangisinin Anthony Smith’in “Tarih yoksa kimlik yoktur, kimlik yoksa ulus yoktur.” sözüyle aynı doğrultuda olduğu söylenebilir?

- A) Tarih, kültürel değerlerin korunmasına yardımcı olmaktadır.
- B) Tarih bilmek millî özelliklerin korunmasını sağlamaktır.
- C) Köklü bir tarihe sahip olmak, asimile olmanın önüne geçmeyi sağlar.
- D) Tarih bilincine sahip olmak, diğer milletler karşısındaki durumunu korumaktır.
- E) Tarih öğrenmek, analitik düşünme becerisi kazanmaktır.

5. Tarih eğitimi, bugünkü uygarlığın nasıl meydana geldiğini öğretirken uygarlığın tüm toplumların katkısıyla oluştuğu bilincini de ortaya çıkarır.

Bu bilgide, tarih eğitiminin bireye aşağıdakilerden hangisinin farkındalığını oluşturmaya çalıştığı söylenebilir?

- A) Tarihî gelişmelerin kanıtlarla desteklenmesi gerektiğinin
- B) Medeniyetin birçok milletin katkısıyla geliştiğinin
- C) Tarihî gelişmelerin olay ve olgu kurgusu içinde gerçekleştiğinin
- D) Tarihsel bilgilerin doğruluğunun tartışmaya açık olduğunun
- E) Demokrasi kültürünün medeniyetlerin gelişimine katkıda bulunduğunun

6. J. J. Rousseau, “Tarih, okuyana kendi gözünün görme derecesine göre yol gösteren bir kılavuzdur.” demiştir.

J. J. Rousseau bu sözünde tarihin okuyana;

- I. geleceğe yön verme,
- II. bireyin gelişimine katkı sağlama,
- III. eleştirel düşünme

durumlarından hangilerine fayda sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7. • “Tarih bize tarihten hiçbir şey öğrenmediğimizi öğretir.”

Bernard Shaw

- “Tarih tekerrürden ibarettir, derler. İbret alınsaydı hiç tekerrür eder miydi?”

Mehmet Âkif Ersoy

Bu iki görüşte aşağıdakilerden hangisine dikkat çekildiği söylenebilir?

- A) Tarih araştırmalarında millî değerlere önem verilmediğine
B) Tarihsel olayların açıklanmasında kaynak kullanımının yetersiz olduğuna
C) Farklı milletlerin de tarihinin öğrenilmesinin gerektiğine
D) Tarihsel gelişmelerin neden ve sonuçlarının iyi değerlendirilmediğine
E) Tarihte deney ve gözlem metodunun uygulanabileceğine

8. Tarihçi, bir fizikçi ya da bir kimyacı gibi incelediği olayı görme imkânına sahip değildir. Olayları ancak gözlemleyenlerin bıraktığı belgelere dayanarak yorumlar. Geçmiş, herkese farklı bir şekilde yansır.

Bu parçaya göre tarihin;

- I. farklı yorum ve görüşlere açık bir bilim olma,
II. bilgilerini gözlem yerine kanıtlara dayandırma,
III. diğer bilimlerle bilgi alışverişinde bulunmama

özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) I, II ve III

9. Hakan, öğretmenine “Ben de bir gün İlber Ortaylı ve Halil İncalılık gibi tarihçi olmak istiyorum.” demiştir. Öğretmeni de Hakan’a bunun güzel bir hedef olduğunu söylemiş ve iyi bir tarihçi olabilmesi için nelere dikkat etmesi gerektiğini anlatmıştır.

Buna göre Hakan’ın iyi bir tarihçi olabilmesi için aşağıdakilerden hangisini yapması beklenemez?

- A) Olayları değerlendirirken değerlendirmelerine duygularını katmaması
B) Elde ettiği bilgi ve bulguları iyi tenkit etmesi
C) Araştırmada diğer bilimlerden faydalanması
D) Olaylar hakkında elde ettiği bilgileri genellemesi
E) Olayları, yaşandığı dönemin şartlarına göre değerlendirmesi

10. Tarihi olayların objektif ve doğru değerlendirilebilmesi için;

- I. yeri ve zamanı,
II. belge ve bulguları,
III. tüm etkilerinin ortaya çıkması

unsurlarından hangilerinin bilinmesi gerekmektedir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

11. Bir tarihçinin araştırmasında kendini olayın yaşandığı döneme götürmesi, tarihçiye;

- I. empati kurma,
II. objektif olma,
III. deney yapma

özelliklerinden hangilerini kazandırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

12. Bazı kaynaklarda Kral Yolu’nun Lidyalılar tarafından yapıldığına dair bilgilerin yer alması, tarih biliminin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olduğunun göstergesidir?

- A) Bilgilerinde kesinliğinin olmadığına
B) Olayları objektif değerlendirdiğine
C) İddialarını kaynaklara dayandırdığına
D) Diğer bilimlerle yardımlaştığına
E) Deney ve gözlemin uygulanmadığına

1. Tarihçi, araştırdığı olayın zamanında yaşayamayacağı için resmin bütününe göremeyecektir. Bir kimyacı yaptığı deneyi laboratuvarında tekrar tekrar izleyebilir ama tarihçinin incelediği olay bir kez olmuştur, o olayın tekrar etmesi mümkün değildir. Örneğin tarihçinin, ölmüş bir kralı canlandırıp savaş meydanında nasıl kararlar verdiğini sorma şansı yoktur. Bu yüzden de tarihçi eksik kalan yerleri hep kendi hayal gücüyle tamamlamak zorunda kalacaktır.

Bu parçaya bakılarak tarih bilimi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olayların değerlendirilmesinde yorumlara yer verildiği
B) Araştırmacının olayları kendi bulunduğu dönemin şartlarına göre değerlendirmesi gerektiği
C) Tarihsel gelişmelerin tekrarının mümkün olmadığı
D) Kaynakların olayları tüm yönleriyle aydınlatmada yeterli olmadığı
E) Araştırmasıyla ilgili deney ve gözlem yapmanın imkânsız olduğu

2. Bir tarihçinin olayların farklı yönlerini araştırıp ortaya çıkarabilmesi için;

- I. diğer bilimlerden yardım alma,
II. çeşitli kaynaklardan yararlanma,
III. belgelere ve olaylara eleştirel bakma

çalışmalarından hangilerini yapması gerekmektedir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

3. Montesquieu'nun "Tarih daima zamanların ışığı, olayların hazinesi, hakikatin şahidi, iyi nasihatlerin ve tedbirin kaynağı, davranışın ve adaletin kardeşidir." sözünde tarih biliminin sağladığı aşağıdaki katkıların hangisinden bahsettiği söylenemez?

- A) Kronolojik düşünme becerisinden
B) Gerçeklerin ortaya çıkarılmasından
C) Tarihî gelişmelerden ders alınmasından
D) Yanlışların düzeltilmesinden
E) Olayların aydınlatılmasından

4. Tarihî olaylar; gerçekleştiği dönemin siyasal, sosyal, kültürel, dinî ve ekonomik özelliklerini yansıtır.

Bu durumda tarihçinin olaya bakışının objektif olabilmesi için;

- I. kaynaklara gitme,
II. olayları yaşandığı döneme göre değerlendirme,
III. olayların neden ve sonuçlarını genelleme

yöntemlerinden hangilerini uygulaması beklenir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

5. Toplumda tarih bilinci oluşturmak için;

- I. tarihî dizi, film ve belgesel hazırlamak,
II. tarihî mekânlara gezi turları düzenlemek,
III. tarihî romanların okunmasını sağlamak

yöntemlerinden hangilerine başvurulması etkili olur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) I, II ve III

6. Hasan Öğretmen, öğrencilerinden Hitit ile Mısır uygarlıkları arasında yaşanan Kadeş Savaşı hakkında araştırma yapmalarını istemiştir. Öğrencilerden Ayşe, öğretmenine "Hitit ve Mısır krallarının dönemlerinden kalma kaynaklarda her iki hükümdar da savaşı kendisinin kazandığını yazmış. Bunlardan hangisi doğru söylüyor anlayamadım." demiştir.

Verilen bu durumda Ayşe'nin tarihsel bilgileri değerlendirirken aşağıdakilerden hangisini yapması doğru olur?

- A) Belgeleri görmezden gelmesi
B) Bu konu hakkında araştırma yapmayı bırakması
C) Belgeleri tarihsel kanıtları kullanarak tenkit etmesi
D) Anadolu uygarlığı olduğu için savaşı Hititlerin kazandığını söylemesi
E) Olayı canlandırarak kimin kazandığına karar vermesi

7. Tarihi bir olayı birçok tarihinin ve uzmanın araştırmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Olayların farklı yönlerinin ortaya koyulmak istenmesinin
- B) Olay hakkında yeni belge ve bulguların ortaya çıkmasının
- C) Aynı olayın farklı bakış açısıyla yeniden değerlendirilmeye çalışılmasının
- D) Olayların araştırıldığı döneme göre yorumlanmasının
- E) Tarih biliminin kesin yargılar içermemesinin

8. Aşağıdakilerden hangisinin tarihinin geçmişi incelerken tarafsızlığını olumsuz etkileyen durumlardan biri olduğu söylenemez?

- A) Olaylara duygusal yaklaşması
- B) Farklı ideolojik görüş ve düşünceye sahip olması
- C) Değerlendirmelerinde taraf tutması
- D) İkinci el kaynaklardan yararlanması
- E) Olayları kendi çağına göre yorumlaması

9. • "Ecdadını unutanlar kaynaksız ırmağa, köksüz ağaca benzer."

Çin atasözü

• "Tarihini bilmeyen milletler yok olmaya mahkûmdur."

Mustafa Kemal Atatürk

• "Hafıza yoksa kimlik yoktur, kimlik yoksa ulus yoktur."

Anthony Smith

Bu görüşlere bakılarak tarih bilimi hakkında;

- I. geleceği ilgilendirdiği,
- II. millet olmayı sağladığı,
- III. bugünün değerlerini beslediği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Alman tarihçi Leopold von Ranke "Araştırdığı döneme kendisini götürebilen insan tarihçidir." sözüyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamak istemiştir?

- A) Tarihinin iddialarını belgelere dayandırmasını
- B) Tarihinin, olayları olayın yaşandığı dönemin şartlarına göre değerlendirmesini
- C) Tarihinin, olayların birden çok nedeni ve sonucu olduğunun farkına varabilmesini
- D) Tarihinin kesin ve genel yargılardan uzak durmasını
- E) Tarihinin yardımcı bilimlerden faydalanmasını

11. Ayşe Öğretmen, ders esnasında öğrencilerine "I. Dünya Savaşı sadece sömürge rekabetinden dolayı çıkmamıştır. Savaşın çıkmasında milliyetçilik, gruplaşma, silahlanma, devletler arası özel çıkarlar da etkili olmuştur." açıklamasını yapmıştır.

Ayşe Öğretmen'in öğrencilerine yaptığı bu açıklamaya bakarak tarihi olayların değerlendirilmesinde aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir?

- A) Kaynaklara dayandırılmasına
- B) Objektif olunmasına
- C) Olayların birden çok yönünün olmasına
- D) Genelleme yapılmamasına
- E) Diğer bilimlerden yardım alınmasına

1. Tarihçilerin tarih öncesi ve tarihî devirler şeklinde yaptığı dönemlendirmede dikkate aldığı ayırım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Miladi takvimin başlangıcı
- B) Üretici ve yerleşik toplum yapısına geçilmesi
- C) Yazının icat edilmesi
- D) İlk takvimin yapılması
- E) Devlet örgütlenmesinin başlaması

2. Tarihin dönemlere ayrılmasında etkili olan olaylar ya Avrupa tarihi içerisinde çıkmış ya da Avrupa tarihine etkisi olmuş gelişmelerdir.

Bu durumun ortaya çıkmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sadece Avrupa'daki gelişmelerin evrensel özellik taşıması
- B) Dünyada Avrupa merkezli tarih anlayışının yaygın olması
- C) En iyi tarih eğitiminin Avrupa'da verilmesi
- D) Avrupa kültürünün Roma ve Yunan medeniyetlerine dayanması
- E) Avrupa'da Aydınlanma Çağı'nın yaşanmış olması

3. Medeniyetlerin takvim yapma ihtiyacı hissetmesinde;

- I. mali işleri düzenlemek,
- II. üretimin zamanını kontrol etmek,
- III. doğa olaylarına hazırlıklı olmak

amaçlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

- 4. I. Bir yıl 354 gün olarak hesaplanmıştır.
- II. Güneş yılı esaslı takvimle arasında 11 günlük fark ortaya çıkmıştır.
- III. Ay'ın Dünya etrafında 12 tam dönüşü bir yıl olarak belirlenmiştir.
- IV. İlk olarak Mısır uygarlığı tarafından kullanılmıştır.
- V. Ölçümü, ayın dünyadan görünen döngüsüne göre yapılmıştır.

Ay yılı esaslı takvim hakkında verilen bu bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. Neşe Öğretmen, derste öğrencilerine "Tarihsiz tarih olmaz." demiştir.

Neşe Öğretmen bu sözüyle tarih için aşağıdakilerden hangisinin önemli olduğunu vurgulamak istemiştir?

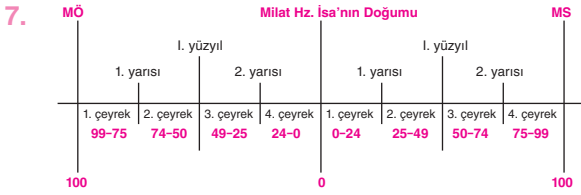
- A) Olayların zamanının bilinmesinin
- B) Olayların belgelerle kanıtlanmasının
- C) Diğer bilimlerden yardım alınmasının
- D) Olayların yaşandığı döneme göre yorumlanmasının
- E) Olayların tüm sonuçlarının ortaya çıkmasının

- 6. • Mısırlılar ve Babiller her saltanat dönemini
- Yahudiler yaradılış gününü (MÖ 3760)
- Yunanlılar ilk olimpiyatları (MÖ 776)
- Romalılar Roma'nın kuruluşunu (MÖ 753)
- Müslümanlar Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini (622)

takvimlerine başlangıç olarak almışlardır.

Buna göre uygarlıklar takvimlerinin başlangıcını belirlerken aşağıdakilerden hangisini dikkate almıştır?

- A) Evrensel olayları
- B) Dinsel gelişmeleri
- C) Kendileri için önemli olayları
- D) Siyasi olayları
- E) Coğrafi gelişmeleri

Bu tablo dikkate alındığında aşağıdaki yüz yılların ifade ettiği aralıkların hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) MS 1923: Yirminci yüzyıl – birinci yarı – birinci çeyrek
 B) MÖ 209: Üçüncü yüzyıl – ikinci yarı – dördüncü çeyrek
 C) MS 1071: On birinci yüzyıl – ikinci yarı – üçüncü çeyrek
 D) MS 610: Yedinci yüzyıl – birinci yarı – birinci çeyrek
 E) MÖ 753: Sekizinci yüzyıl – ikinci yarı – üçüncü çeyrek

8. **Aşağıdaki takvimlerden hangisi Büyük Selçuklu Devleti Dönemi'nde, Ömer Hayyam başkanlığındaki bir kurula hazırlanmıştır?**

- A) Celâli takvim   B) Miladi takvim
 C) Rumi takvim   D) Hicri takvim
 E) Gregoryen takvim

9. Türkler tarafından kullanılan on iki hayvanlı Türk takviminde her yıl bir hayvan ismi ile anılmış ve bu takvim on iki yılda bir başa dönmüştür. Bu yılların isimleri sırasıyla sıçan, öküz, pars, tavşan, ejder, yılan, kısrak, koyun, maymun, tavuk, köpek, domuz olarak belirlenmiştir.

Miladi 1996 yılında bu takvimde sıçan yılı yaşandığına göre 2005 yılında doğan Deniz'in hangi hayvan yılında doğduğu söylenebilir?

- A) Kısrak   B) Koyun   C) Maymun
 D) Tavuk   E) Köpek

10. Miladi takvim, günümüzde dünyada en yaygın kullanılan takvimdir. Bir yıl 365 gün 6 saattir. Başlangıcı, Hz. İsa'nın doğumundan bir hafta sonrası yani 1 Ocak'tır. Kökeni Mısırlılara dayanan bu takvimi Romalılar geliştirmiş ve Papa 13. Gregorius (Gregoryus) takvime son şeklini vermiştir.

Bu bilgilere bakılarak miladi takvim hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birden çok uygarlığın katkısıyla geliştirilmiştir.
 B) Roma uygarlığı tarafından icat edilmiştir.
 C) Başlangıç yılının belirlenmesinde inançlar etkilidir.
 D) Güneş yılı esasına göre hazırlanmıştır.
 E) Günümüzde en geçerli takvimdir.

11. Tarım toplumu özelliğine sahip bir devlette vergilerin hasat mevsiminde toplanması gerekmektedir.

Bu özelliklere sahip bir devletin aşağıdaki takvimlerden hangisini kullanmasının vergi toplama işlerini kolaylaştırdığı söylenemez?

- A) Miladi takvim   B) Hicri takvim
 C) Rumi takvim   D) Celâli takvim
 E) On iki hayvanlı takvim

1. Tarihî devirlerin dönemlere ayrılmasında insanları etkileyen kitlesel olaylar dikkate alınırken tarih öncesinde araç-gereçlerin durumu dikkate alınmıştır.

Buna göre tarih öncesinin devirlere ayrılırken olay yerine araç gereçlerin dikkate alınmasında tarih öncesinin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tarımsal faaliyetlerin başlaması
B) Yerleşik yaşamın görülmesi
C) Yazının kullanılmaması
D) Madenlerin işlenmeye başlanması
E) Ateşin kontrol altına alınması

2. İnsanların zamanı ölçmesine yarayan takvimlerden ay yılı esaslı olanı ----, güneş yılı esaslı olanı ---- medeniyeti icat etmiştir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki medeniyetlerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Sümer - Mısır   B) Asur - Mısır
C) Sümer - Roma   D) Mısır - Yunan
E) Mısır - Roma

3. Aşağıdaki tarihlerden hangisinin yüzyıl olarak ifade edilişi yanlış verilmiştir?

- A) MÖ 216: III. yüzyıl   B) MS 395: IV. yüzyıl
C) MS 622: VI. yüzyıl   D) MS 1071: XI. yüzyıl
E) MÖ 874: IX. yüzyıl

4. Kendi takvimlerini yapan uygarlıkların;

- I. astronomi,
II. kronoloji,
III. filoloji

bilimlerinin hangilerinde gelişmiş oldukları söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

5. Tarihçiler, zamanı tam olarak bilinmeyen bir olayın tarihsel aralığını ifade edebilmek için bir yüz yılı ikiye ve dörde bölerek ifade etmiştir.

Buna göre 1780 ile 1790 arasındaki bir olayın ifade edilişi aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) 18. yüzyılın birinci yarısı ve ikinci çeyreği
B) 19. yüzyılın ikinci yarısı ve dördüncü çeyreği
C) 18. yüzyılın birinci yarısı ve birinci çeyreği
D) 19. yüzyılın birinci yarısı ve birinci çeyreği
E) 18. yüzyılın ikinci yarısı ve dördüncü çeyreği

6. Osmanlı Devleti tarafından;

- I. Hicri,
II. Celâli,
III. Rumi

takvimlerinden hangilerinin kullanıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Günümüzde Kurban ve Ramazan bayramlarının tarihini belirlemek için kullanılan takvim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) On iki hayvanlı Türk takvimi
- B) Hicri takvim
- C) Miladi takvim
- D) Rumi takvim
- E) Celâli takvim

8. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi ülkemizde tarihin dönemlendirilmesinde dikkate alınan olaylardan biri değildir?

- A) Sanayi Devrimi
- B) Kavimler Göçü
- C) Yazının icadı
- D) İstanbul'un Fethi
- E) Fransız İhtilali

9. Tarihçilerin insanlığın geçmişini çağlara bölmelerinin;

- I. tarihî gelişmeleri bir düzen içerisinde aktarma,
- II. araştırmalarını sonuçlandırabilecek kesitlere bölme,
- III. belge ve bulgu türündeki kaynakları dönemsel olarak sınıflandırma

faydalarından hangilerini sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Hasan Öğretmen, "Zamanın Taksimi" konusunu anlattıktan sonra öğrencilerine XX. yüzyılın birinci yarısı ve birinci çeyreğinde yaşanan gelişme hangisidir?" sorusunu sormuştur.

Hasan Öğretmen'in sınıfa yönelttiği bu sorunun cevabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1939 II. Dünya Savaşı'nın başlaması
- B) 1929 Kara Perşeme ekonomik krizi
- C) 1923 Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması
- D) 1938 Atatürk'ün vefat etmesi
- E) 1945 Türkiye'de çok partili hayata geçilmesi

11. Tarihî devirlerde çağ açıp çağ kapatan gelişmelerin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması gerekmektedir?

- A) Askerî
- B) Ekonomik
- C) Bölgesel
- D) Kitlesele
- E) Siyasi

1.

Selçuklu Parası

Kadeş Barış Antlaşması

Yukarıdaki kaynaklar hakkında bilgiler elde etmek isteyen tarihinin;

- I. nümismatik,
- II. diplomasi,
- III. paleografya

bilimlerinden hangilerinin yardımına ihtiyaç duyması beklenir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

2. Bir tarihinin aşağıdakilerden hangisi hakkında araştırma yapması beklenmez?

- A) Devletler arasında yaşanan savaşlarda kullanılan silahlar
- B) Tarımla uğraşan bir uygarlığın ekonomik faaliyetleri
- C) Anadolu coğrafyasının iklim ve bitki türlerinin özellikleri
- D) Akdeniz uygarlıklarının denizcilik alanında yaptıkları
- E) Farklı dönemde kurulmuş devletlerin yönetim biçimleri

3. Büyük Selçuklu ve Osmanlı Devleti'nin ay yılı esaslı hicri takvimi kullanmasına rağmen güneş yılı esaslı Celâli ve Rumi takvimlerini yaparak aşağıdakilerden hangisini amaçladıkları söylenebilir?

- A) Tarihî gelişmeleri kaydetmeyi
- B) Mali ve ekonomik işleri düzenlemeyi
- C) Dinî gün ve ayları hesaplamayı
- D) Bilimsel gelişmeleri hızlandırmayı
- E) Tarih yazıcılığını kolaylaştırmayı

4. Tarihçiler, tarihî devirleri dönemlere ayırırken Kavimler Göçü ve İstanbul'un Fethi gibi olayları dikkate almış; tarih öncesinde taş ve madenden yapılmış araç gereçleri dikkate almışlardır.

Buna göre tarih öncesinin dönemlendirilmesinde olaylar yerine araç gereçlerin dikkate alınmasının nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Tarih öncesi olaylar hakkında yazılı kayıtların olmaması
- B) Tarih öncesinde devletler arasındaki ilişkilerin zayıf olması
- C) Tarih öncesinde, araç gereç yapımında taş ve madenin kullanılması
- D) Tarih öncesinde arkeoloji biliminden yararlanılması
- E) Tarih öncesinde evrensel gelişmelerin yaşanmaması

5. İstanbul Silivri'deki kazı çalışmaları sırasında ulaşılan ve bir savaşıya ait olduğu sanılan 5 bin yıllık mezar kalıntılarının olduğu bölge tel çitle çevrildi.

Basında yer alan bu bilgilere;

- I. arkeoloji,
- II. paleografya,
- III. antropoloji

bilim dallarından hangilerinin çalışmaları sonucunda ulaşıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

6. Bir tarihinin araştırmasında birinci el kaynakları kullanması ve bu kaynakları iyi tenkit etmesi, yazılan eserin aşağıdaki özelliklerinden hangisini artırdığı söylenebilir?

- A) Objektifliğini   B) Sayfa sayısını
- C) Satış miktarını   D) Baskı sayısını
- E) Fiyatını

7. Tarihçi, sempati ve antipatilere yol açacak her türlü meseleyi elinin tersiyle bir kenara itmeli; belgelerin ışığında bir yargıç gibi vicdanının sesini dinleyerek yargısını vermelidir. Onun görevi insanları övmek ve yermek değil, olayların içeriğini korkusuzca gün ışığına çıkarmaktır.

Buna göre tarihçinin;

- I. kanıtlara dayalı hükümler verme,
II. okurlarının beklentilerine göre hareket etme,
III. gerçeklere ulaşmayı amaç edinme

davranışlarından hangilerini yapması doğru değildir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) I ve III

8. Tarihte geriye doğru gidildikçe tarihsel bilgilerin değişebilirliği diğer bilimlere göre daha fazladır. Bulunan yeni kanıtlar tarihsel bilgileri desteklediği gibi bu bilgilerin değişmesine de neden olabilir.

Buna göre aşağıdaki tarihi bilgilerden hangisinin değişmesi diğerlerine göre daha zordur?

- A) Yazının MÖ 3200'de bulunması
B) İlk yazılı kanunun Sümerler tarafından yapılması
C) Osmanlıda ilk paranın Orhan Bey zamanında bastırılması
D) Türkiye Cumhuriyeti'nin 29 Ekim 1923 tarihinde kurulması
E) Türkler tarafından kurulan ilk devletin Asya Hun Devleti olması

9. Osmanlı Devleti'nde Orhan Bey Dönemi'nde gümüş para, Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde altın para bastırılması ve XVI. yüzyılda paranın değerinin düşürülmesi gelişmelerini inceleyen bir tarihçinin aşağıdaki bilim dallarının hangisinden yardım alması beklenir?

- A) Epigrafi   B) Diplomatik   C) Nümismatik
D) Coğrafya   E) Heraldik

10. Tarihin dönemlere ayrılması tarih biliminin aşağıdaki özelliklerinden hangisini olumsuz etkilediği söylenebilir?

- A) Kaynakların tenkit edilmesini
B) Yer ve zaman belirtilmesini
C) Kaynakların toplanmasını
D) Objektifliğini
E) Neden-sonuç ilişkisini

11. Tarihçinin araştırmasında kullandığı aşağıdaki kaynaklardan hangisinin verdiği bilgilerin güvenilirliği diğerlerinden daha zayıftır?

- A) Efsaneler   B) Paralar   C) Tabletler
D) Fermanlar   E) Kitabeler

12. Aşağıda verilen tarihlerden hangisi XV. yüzyılın ikinci yarısı ve dördüncü çeyreğine ait bir zamanı göstermektedir?

- A) MÖ 1512   B) MÖ 1480
C) MS 1590   D) MS 1492
E) MS 1453

1. Mehmet Öğretmen, öğrencisi Hüseyin'den tarihin tanımını yapmasını istemiştir.

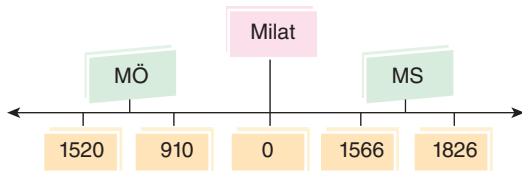
Buna göre Hüseyin'in yapacağı tarihin tanımında aşağıdakilerden hangisine yer vermesi doğru olmaz?

- A) Yer ve zaman   B) Belge ve bulgu
C) Neden-sonuç   D) Deney ve gözlem
E) Olay ve olgu

2. Orta Asya Türklerinin ekip biçme zamanını belirlemek, yaylaya ve kışlağa birlikte göç edebilmek için gök cisimlerinin hareketlerini ve gökle ilgili olayları inceleyerek yaptıkları takvim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) On iki hayvanlı takvim   B) Celâli takvim
C) Hicri takvim   D) Rumi takvim
E) Miladî takvim

3.

Bu takvim çizelgesine bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Milattan önce rakamsal değeri büyük olan, günümüze en uzak olan tarihtir.
B) Milattan önce ile milattan sonraki iki tarih arasındaki farkı bulmak için büyük olandan küçük olan çıkarılır.
C) Milattan sonra rakamsal değeri büyük olan günümüze daha yakındır.
D) 1520 yılı, 910 yılına göre daha eski bir tarihi göstermektedir.
E) Milattan sonra iki tarih arasındaki farkı bulmak için büyük olandan küçük olan çıkarılır.

4. Tarih bilincine sahip bir vatandaşın;

- I. tarihî eserleri koruması,
II. kültürel değerleri yaşatması,
III. diğer milletleri hor görmesi

davranışlarından hangilerini yapması beklenmez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) II ve III

5. Tarihçinin elde ettiği aşağıdaki birinci el kaynakların hangisini diplomasi biliminden yardım olarak değerlendirmesi gerekmektedir?

- A) Para   B) Arma   C) Kitabe
D) Antlaşma   E) Mühür

6. Türklerin tarih boyunca kullandığı Gök Türk, Uygur, Kiril, Arap, Fars ve Latin alfabelerini inceleyen bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Antropoloji   B) Paleografya
C) Epigrafi   D) Nüsmatik
E) Heraldik

7. Tarih öğretmenin her derse anlatacağı konuyla ilgili bir harita ve kitapla gitmesi, tarih biliminin;

- I. yer,
II. zaman,
III. kaynak

özelliklerinden hangilerini önemseydiğinin kanıtıdır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve III   E) I, II ve III

8. 9. sınıf öğrencisi Elif, "Tarih ve Zaman" ünitesi işlendikten sonra artık internette gördüğü her bilgiye inanmayarak bilgilerin doğruluğunu teyit etmeye çalışmıştır.

Bu durumda Elif'in tarih bilimi sayesinde;

- I. eleştirel düşünme,
- II. kanıtlara dayalı hareket etme,
- III. deney ve gözlem yapma

becerilerinden hangilerini kazandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9. Türklerin farklı coğrafyadaki varlıklarını mezarlarda yaptıkları incelemelerle kanıtlamaya çalışan bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyoloji
- B) Paleografya
- C) Kronoloji
- D) Filoloji
- E) Antropoloji

10. Türkiye Cumhuriyeti'nde 1926 yılında miladi takvim, 1928 yılında da Latin alfabesi kullanılmaya başlanmıştır.

Bu durum Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarını araştırmak isteyen bir tarihçinin aşağıdaki bilim dallarından hangisinden yardım almasını zorunlu hâle getirmiştir?

- A) Kronoloji - Filoloji
- B) Paleografya - Nümismatik
- C) Filoloji - Paleografya
- D) Kronoloji - Paleografya
- E) Kronoloji - Epigrafi

11. Bir tarihçinin eserinin güvenilirliğini;

- I. kaynakça belirtmesi,
- II. kaynak taraması yapması,
- III. yer ve zaman belirtmesi,
- IV. öznel yargılarda bulunması

durumlarından hangilerinin olumsuz etkilediği söylenebilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve IV
- D) I, II ve III
- E) II, III ve IV

- 12.

Verilen bu görseldeki astronomik durumun aşağıdaki takvimlerden hangisinin ay ve yıl hesaplamasında kullanıldığı söylenebilir?

- A) Rumi takvim
- B) Celâli takvim
- C) Hicri takvim
- D) On iki hayvanlı Türk takvimi
- E) Miladi takvim